

Vad finns kvar av den arabiska våren?

Gilbert Achcar, 11/2-2014, kildenasman.se

Det ligger i tiden, vår reella nutid, som synes allt kortare och kortare, allt mer närsynt, att ställa en fråga i harmoni med Charles Trenets sång: ”Vad finns det kvar av dessa vackra dagar?” Euforin från 2011 har lämnat plats åt melankolin hos de som är besvikna på revolutionen, när det inte handlar om den självbelåtna tillfredsställelsen hos de regionala anhängarna av den regerande regimen som redan från början var fientliga mot den folkliga resningen under förevändning att den inte skulle leda till något gott.

Låt oss börja med det sista argumentet. Idén att den gamla regimen, djupt orättfärdig och despotisk, var en skyddsmur mot den ”islamska extremismen” är lika orimlig som åsikten att alkoholism skyddar mot leversjukdomar. Uttrycken för religiös extremism som syns här och där är bara bevis för tendenser som existerat i flera decennier, en produkt såväl direkt som indirekt av den regionala ordningen som imploderade 2011.

Ta Syrien som exempel. Det var uppenbart att Hafez al-Assads omformning av de militära styrkorna till ett pretorianskt garde av regimen, baserad på en religiös minoritet, skulle framkalla religiös hätskhet inom befolkningsmajoriteten. Tänk om Egyptens president vore kopt, att hans familj dominerar landets ekonomi, att tre fjärdedelar av alla officerare i den egyptiska armén också vore kopter, och att arméns elitenheter till hundra procent vore kopter. Skulle någon då förvånas om den ”muslimska extremismen” blomstrade i Egypten? För andelen alawiter i Syrien är jämförbar med kopternas andel av befolkningen i Egypten, det vill säga cirka en tiondel.

Man måste också vara dåligt informerad för att ignorera att Bachar al-Assads regim medvetet stimulerade den sunnisyriskta jihadismen. Dels genom att underlätta dess intervention i Irak under den amerikanska ockupationen liksom genom att släppa ut deras krigare ur de syriska fångelserna sommaren 2011 samtidigt som regimen brutalt förtryckte och arresterade tiotusentals demokrater i den syriska resningen.

Spridningen av en ultrafundamentalism i Mellanöstern är i själva verket en direkt produkt av det förödande arvet från de baathistiska diktaturerna i Syrien och Irak, kombinerat med den minst lika förödande amerikanska ockupationen av den senare och den skarpa konkurrens som råder mellan regionens två fientliga regionala islamska integristiska bastioner – det saudiska wahabistiska kungadömet och Khomeinis iranska republik. Att denna utbredning av islamismen får fritt fält tack vare den djupa instabilitet som naturligt och oundvikligt ackompanjerar alla politiska uppror är normalt. När man skär upp en böld rinner varet ut. Dåraktig är den som tror det hade varit bättre att lämna bölden orörd.

Så låt oss återvända till frågan i början. Vad finns kvar av den arabiska våren? Svaret är enkelt. Den revolutionära processen i regionen är bara i sin början. Det kommer att behövas många år för att inte säga decennier innan chockvågorna sprungna ur djupet av den grundligt korrumperade regionala ordningen kan skapa en ny stabilitet i de arabiska samhällena.

Det är precis därför som uttrycket ”arabisk vår” var felaktigt från första början. Det var inspirerat av

den sköna illusionen att den regionala resningen enbart var animerad av en längtan efter en demokrati som kunde uppnås via fria val.

Det var att bortse ifrån den främsta drivfjädern till explosionen 2011, vilken var av socioekonomisk karaktär. Drivfjädern är blockering sedan decennier av den regionala utvecklingen som syns i rekordsiffror över arbetslösheten, speciellt bland de unga universitetsutbildade. Följden av detta faktum är att den revolutionära processen som startade 2011 inte upphör innan en lösning uppnåtts som leder ut ur den socioekonomiska återvändsgränd. En lösning som självfallet kan vara progressiv eller regressiv, för det bästa inträffar tyvärr inte alltid, men inte heller det värsta.

Det är därför som ”den islamska vintern” i Tunisien och Egypten, i vilken olyckskorparna skyndat sig att se ett slut på den revolutionära processen i de båda länderna, fick ett så abrupt slut. De båda islamska regeringarnas misslyckande i Tunisien och i Egypten orsakades framför allt av deras oförmåga att ge minsta svar på de socioekonomiska problemen inom ramen för en allt värre arbetslöshet. Det misslyckandet var förutsägbart och hade förutspåtts. Vi kan också redan nu förutsäga att restaureringen av den gamla regimen iscensatt i Kairo av general Al-Sissi kommer att misslyckas av samma orsak. Samma orsaker leder till samma effekter och en analog ekonomisk politik ger liknande resultat.

För att den arabiska resningen ska leda till en verklig modernisering av de arabiska samhällena krävs att en ny ledning skapas som inkarnerar de progressiva aspirationerna hos miljoner unga som gjorde revolt 2011. Det är endast under de förhållandena som den revolutionära processen kan bryta sig en egen väg, med lika stort avstånd till både den gamla regimen och den reaktionära oppositionen, som den förra självt genererat.

En artikel publicerad i *L'Orient Littéraire*, en bilaga från februari 2014 i den libanesiska dagstidningen *L'Orient le Jour*.

Översättning från franska: Benny Åsman